

Programa formatiu

Update en Salut Mental

1a edició 2018

L'atenció de les persones amb problemes
de salut mental en entorns assistencials
no especialitzats

1a edició
gener- març
2018

De l'atenció al client
a l'atenció integrada
centrada en la persona

ucf UNIÓ
CONSORCI
FORMACIÓ

UPDATE EN SALUT MENTAL

PERSPECTIVES EN L'ATENCIÓ DE LES PERSONES AMB PROBLEMES DE SALUT MENTAL

Presentació

El Departament de Salut, a través del Pla director de salut mental i addiccions, ha dissenyat el Pla estratègic de salut mental comunitària 2017-2020. El Pla estratègic incorpora les recomanacions del Pla d'acció europeu per a la salut mental 2013-2020 de l'Oficina Regional per a Europa Europea de l'Organització Mundial de la Salut31 i de l'Acció comuna de salut mental i benestar 2013-2016 de la Unió Europea, i entronca amb els projectes del Pla de salut de Catalunya.

El Pla estratègic de salut mental comunitària promou el desplegament d'un model d'atenció comunitària a la salut mental i les addiccions que es caracteritza per:

- L'adopció d'un abordatge de salut pública en salut mental i addiccions, adreçat a la promoció de la salut, la prevenció de la malaltia, la intervenció precoç i el tractament, en totes les etapes de la vida, amb un enfocament poblacional, una visió longitudinal dels processos, una proposta cost-eficient de les intervencions i una visió sistèmica de les intervencions.
- La incorporació d'un enfocament pluridisciplinari, multisectorial i interdepartamental.
- La inclusió de la perspectiva ètica en totes les intervencions i la promoció d'un abordatge basat en els drets humans, que previngui l'estigma, la discriminació i l'exclusió social.
- El desenvolupament d'un enfocament basat en la comunitat, en l'apoderament i la participació dels pacients, les famílies i les organitzacions que els representen. Les intervencions s'orienten a la recuperació i a la inclusió social, i se centren en les fortaleses i les capacitats de les persones i les comunitats.
- L'adopció d'accions fonamentades en la millor evidència disponible, basada en la recerca i en les bones pràctiques.

D'acord amb això, els objectius i les accions proposades en aquest programa formatiu dissenyat conjuntament pel Parc Sanitari Sant Joan de Déu de Sant Boi i UCF, tenen la finalitat des de l'expertesa de professionals especialitzats, d'apropar l'àmbit de la salut mental als professionals dels entorns d'assistencials que no son especialistes però que requereixen d'estratègies i orientacions per tal de millorar l'atenció de les persones amb problemes de salut mental.

Objectius

Objectiu general

Abordar recomanacions i pràctiques clíniques dirigides a millorar l'atenció al pacient en l'àmbit de salut mental i donar a conèixer estratègies que poden servir perquè aquestes evidències arribin a la pràctica.

Objectius específics

- ✓ Conèixer els riscos que tenen els usuaris dels serveis de salut mental, derivats dels seu propi comportament o del d'altres pacients.
- ✓ Disposar de criteris i pràctiques de qualitat i seguretat per aplicar a la pràctica professional.
- ✓ Aprofundir en els models de cures en salut mental per afavorir l'autonomia, mantenint la seguretat i la no estigmatització de la malaltia i del pacient.
- ✓ Implementar estratègies de gestió clínica directament relacionades amb el tracte i respecte a la persona, i amb les mesures diagnòstiques i terapèutiques fiables per millorar el pronòstic i evolució de la malaltia.

Proposta de valor

Aconseguir dissenyar un paquet formatiu per part d'experts en salut mental que facilitin un marc d'actualització i formació professional continuada. Aquest marc es descriu en quatre àrees d'interès que permetran anar dibuixant diferents sessions monogràfiques amb periodicitat anual i que es centraran sobre:

- **Migració i salut mental**
- **Aspectes legals relacionats amb l'atenció a la salut mental**
- **Parlem del suïcidi**
- **Maneig del estats d'agitació i tècniques de desescalada**

Metodologia i format

Seminaris presencials a càrrec de consultors experts en la matèria, orientats a entrenar i desenvolupar tècniques, recursos i models útils per aplicar a les organitzacions. Inclouen activitats i dinàmiques per promoure el intercanvi de coneixements i d'experiències professionals. Format de mitja jornada intensiva (de 9 a 15 hores), incorporant-hi dinar - col·loqui per afavorir el networking entre els participants.

Adreçat a

Professionals assistencials interessats en l'entrenament de competències en l'atenció al pacient en l'àmbit de salut mental. Professionals assistencials que han d'atendre a persones amb problemes de salut mental: primària, hospitalització, serveis socials.

Formadors, ponents i experts

L'Update en Salut Mental té el repte d'analitzar en profunditat els temes objectiu en un format dinàmic i innovador. Per això, contactem amb professionals referents i d'àmbits diversos perquè puguin enriquir aquestes *Perspectives*. Considerem que aquesta diversitat és un tret diferencial i un valor afegit respecte a altres cursos sobre temàtiques similars.

Aquest programa ha estat dissenyat i elaborat conjuntament amb

Coordinació:

Dr. Enric Vicens, Coordinador Docència Salut Mental. Parc Sanitari Sant Joan de Déu

Cicle de sessions i programació 2018

Migració i salut mental.

Sessió 1: Com podem millorar l'atenció en salut mental al pacient immigrant?

24/01/2018

Aspectes legals relacionats amb l'atenció a la salut mental.

Sessió 2: Les lleis ajuden en l'atenció en salut mental?

07/02/2018

Parlem del suïcidi.

Sessió 3: Suïcidi: Tabú o realitat

21/02/2018

Maneig del estats d'agitació i tècniques de desescalada.

Sessió 4: Estats d'agitació. Què són? Com s'avaluen? Quines són les tècniques d'abordatge més òptimes.

07/03/2018

Modalitats d'inscripció

S'ofereixen diferents possibilitats d'inscripció al cicle Update en Salut Mental:

- **Inscripció al pack de 4 sessions** del Cicle Update en Salut Mental. El cost d'inscripció és de **480 euros**. Pots accedir al **formulari d'inscripció a tots els tallers [clicant aquí](#)**.
- **Inscripció individual** a les sessions programades del Cicle Update en Salut i Mental. El cost d'inscripció és de **120 euros**.
 - **Inscripció sessió 1 [clicant aquí](#)**
 - **Inscripció sessió 2 [clicant aquí](#)**
 - **Inscripció sessió 3 [clicant aquí](#)**
 - **Inscripció sessió 4 [clicant aquí](#)**

Formació a mida

Els seminaris de l'Update en Salut Mental poden dur-se a terme en un format a mida, adaptant i alineant el projecte formatiu amb els propis interessos, necessitats de cada organització.

Acreditació i crèdits

Els participants del programa rebran un Certificat acreditatiu de les entitats organitzadores, que acreditarà la seva participació en la formació.

L'assistència a les 4 sessions de l'Update en Salut Mental, als assistents que ho desitgin, l'obtenció d'un certificat d'extensió universitària d'aprofitament, emès per la **Fundació Universitària del Bages, Campus UManresa (Universitat de VIC -Universitat Central de Catalunya)**. Les taxes per a la gestió i emissió d'aquest títol es pagaran a part de la matrícula a les sessions.

Lloc de realització

El curs s'impartirà a les instal·lacions d'**Unió Consorci Formació**. Parc Sanitari Pere Virgili. Esteve Terradas, 30. Edifici Tramuntana, baixos. 08023 Barcelona.

Per a més informació

Sr. Ricard Llord, d'Unió Consorci Formació. Tel: 93.259.43.81 rllort@ucf.cat www.ucf.cat

**PROGRAMES DETALLATS DELS SEMINARIS
UPDATE SALUT MENTAL
Gener-març 2018
(1a Edició)**

Migració i salut mental

Sessió 1: Com podem millorar l'atenció en salut mental al pacient immigrant?

24 de gener de 2018

Presentació

En aquests darrers anys el fenomen migratori amb desplaçaments massius de persones que fugen dels seus països d'origen amb situacions d'enorme vulnerabilitat, és una realitat del món en el que vivim. Costums, creences, conviccions religioses, però també ruptures biogràfiques i parentals associades a la frustració d'expectatives no previstes, fan de la migració una experiència de gran impacte emocional. La diferent manera d'expressar el malestar emocional de la societat d'acollida, junt a les pròpies barreres idiomàtiques sovint limita la possibilitat de suport des de la perspectiva de la salut mental.

El curs pretén donar elements de comprensió diagnòstica i també cultural que possibiliti l'atenció a les persones amb problemàtica de salut mental vinculada a la migració.

Objectius

- Adquirir coneixements sobre el paper de la cultura en la identitat de l'immigrant.
- Conèixer el procés migratori des d'una perspectiva integral de la persona.
- Identificar factors de risc o vulnerabilitat, però també de resiliència per la salut mental.
- Adquirir coneixements de la psicopatologia i de les presentacions clíniques relacionades en el procés migratori.
- Sensibilitzar sobre les necessitats d'atenció de salut mental de poblacions especialment vulnerables i subjectes a situació de desemparament.
- Adquirir coneixements dels recursos d'atenció a la salut mental de l'immigrant.

Continguts:

- El paper de la cultura i procés migratori.
- Estrés migratori. Factors de risc en salut mental del fenomen migratori.
- Migració i salut mental.
- Poblacions vulnerables: refugiats, dones i menors no acompanyats.
- L'atenció a la salut mental de l'immigrant.

Docents:

Dra. Iolanda Osorio

Psiquiatra, coordinadora del CSM Esplugues del Parc Sanitari de San Joan de Deu des de 2003. Coordinadora del programa SATMI (programa d'atenció en Salut Mental per població immigrada) des de 1997. Col·laboració amb el departament de Salut de la Generalitat de Catalunya en el disseny del model d'atenció a població immigrada. Professora en el postgrau sobre migració i salut mental de la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona.

Aspectes legals relacionats amb l'atenció a la salut mental

Sessió 2: Les lleis ajuden en l'atenció en salut mental?

7 de febrer de 2018

Presentació

El curs pretén donar eines pràctiques a l'hora de gestionar situacions derivades de l'atenció a persones amb malaltia mental.

La baixa competència que acompanya molts moments de crisi, fa que sovint els professionals prenguin decisions contràries a la voluntat de la persona. El model paternalista ha perdut vigència envers un model que ha de garantir l'autonomia. Conèixer el marc normatiu, i sobretot saber-lo interpretar, és clau per qualsevol professional sanitari, però molt especialment per aquell que treballa en l'àmbit de la salut mental.

L'estudi de casos permetrà fer una aproximació als conceptes legals i debatre sobre les diferents estratègies d'intervenció.

Objectius:

- Contextualitzar l'atenció a la salut mental en la societat actual.
- Sensibilitzar per una assistència basada en valors i de respecte cap als drets de les persones.
- Adquirir coneixements de la legislació relacionada en el tractament de les persones amb malaltia mental.
- Adquirir habilitats per l'avaluació de la competència mental i de riscos derivats de l'assistència.
- Identificar situacions de presa de decisions compromeses en l'atenció a les persones amb malaltia mental.

Continguts:

- L'autonomia com eix vertebrador de l'assistència.
- Limitacions de la competència i suports possibles en la presa de decisions.
- Convenció de Nueva York com a marc de treball.
- Voluntats versus mesures restrictives en l'atenció.

Docents:

Dr. Enric Vicens.

Especialista en psiquiatria. Doctor en Medicina i Cirurgia, Universitat de Salamanca. Postgraduat en Gestió Hospitalària. Magister en Psiquiatria Legal. Director de l'Àrea d'Hospitalització Psiquiàtrica i Coordinador de Docència a Sant Joan de Déu: Serveis Salut Mental.

Parlem de Suïcidi

Sessió 3: Suïcidi: Tabú o realitat

21 de febrer de 2018

Presentació

El Suïcidi és un greu problema de Salut Pública amb unes 800.000 víctimes cada any arreu del món segons la OMS. No obstant, continua sent una qüestió que genera dificultats a l'hora d'identificar el risc i establir-ne la seva gravetat. La valoració i la gestió de la conducta suïcida afecta de manera transversal a diferents dispositius de salut, que van des de l'atenció primària de salut, a l'atenció urgent a l'especialitzada de salut mental. Per aquesta raó, és fonamental millorar-ne el coneixement per part dels professionals implicats, ja es tracti de metges, psicòlegs, treballadors socials, infermers o altres professionals que treballin en salut.

Objectius:

1. Aprofundir en el coneixement de la conducta suïcida
2. Millorar la identificació de les persones amb risc de conducta suïcida: Prevenció.
3. Adquirir habilitats per avaluar la gravetat del risc de suïcidi.
4. Adquirir habilitats i desenvolupar actituds per a gestionar amb seguretat situacions crítiques en el maneig del pacient amb risc de suïcidi.
5. Conèixer les intervencions adients en l'atenció a les famílies i als supervivents.

Continguts:

- El suïcidi a la societat actual. Aproximació epidemiològica.
- Valoració de la conducta suïcida: habilitats d'entrevista, factors de risc i protectors, escales clíniques.
- Gestió de la crisi i presa de decisions.
- L'atenció a les segones víctimes.

Metodologia:

Marc conceptual teòric.

Vivencial a partir de casos simulats amb la col·laboració d'actors.

Docents:

Dr. Enric Vicens
Nerea Jáuregui
Laura Sicília Matas

Dr. Enric Vicens

Especialista en psiquiatria. Doctor en Medicina i Cirurgia, Universitat de Salamanca. Postgraduat en Gestió Hospitalària. Magister en Psiquiatria Legal. Director de l'Àrea d'Hospitalització Psiquiàtrica i Coordinador de Docència a Sant Joan de Déu: Serveis Salut Mental.

Nerea Jáuregui

Infermera CSMA Mollet del Vallés (FSM). Màster en Conducta Suïcida. Màster en Infermeria Psiquiàtrica. Docent en cursos de Prevenció i Maneig del Suïcidi en diversos Hospitals i Col·legis Professionals de Catalunya.

Maneig del estats d'agitació i tècniques de desescalada

Sessió 4: Estats d'agitació. Què són? Com s'avaluen? Quines son les tècniques d'abordatge més òptimes.

07 de març de 2018

Presentació

L'agitació és un fenomen complex dins de l'àmbit sanitari i sociosanitari que es presenta amb una freqüència considerable. Les seves conseqüències sobrepassen el patiment del pacient, les lesions que se'n puguin derivar o els efectes secundaris d'algunes mesures terapèutiques que s'apliquin. Així també és rellevant considerar que impacten en la salut dels treballadors, la perllongació de les estades hospitalàries, l'increment de la medicació sedant o neurolèptica i la probabilitat de reingrés hospitalari. Les causes de l'agitació són diverses i sovint se n'ha de fer un abordatge inicial que en permeti la correcta exploració posterior. La tècnica de desescalada ha demostrat reduir els índex d'agressivitat als serveis clínics i la necessitat de contenció mecànica com a resposta, facilitant la resolució positiva del quadres.

Objectius:

- Reconèixer factors estructurals i organitzatius que poden influir en l'aparició de l'agitació
- Adquirir habilitats per l'avaluació de l'agitació
- Identificar indicadors (comunicacionals i observacionals) que alertin de risc d'agitació
- Adquirir habilitats en el maneig d'eines d'abordatge de l'agitació especialment mitjançant tècniques de desescalada

Continguts:

- Definició de tipologies d'agitació i eines terapèutiques per al seu abordatge.
- Elements estructurals i funcionals per a la prevenció de l'agitació.
- Descripció de les diferents tècniques de l'abordatge de les agitacions especialment les de l'àmbit psiquiàtric i tècniques de desescalada.
- Taller per practicar habilitats en l'abordatge de l'agitació.

Docents:

Sr. Jose Miguel Ortiz, infermer especialista en Salut Mental, supervisor d'infermeria de la Unitat d'Aguts, Subaguts i Hospitalització Parcial del Parc Sanitari Sant Joan de Déu

Dr. Antoni Serrano, Metge especialista en psiquiatria, Doctor en Psiquiatria, Màster en Gestió Hospitalària. Coordinador mèdic de la Unitat d'Aguts, Subaguts i Hospitalització Parcial del Parc Sanitari Sant Joan de Déu